

Bijlage (1)

Aan: College van Bestuur

Van: Ondernemingsraad

Datum: 6 november 2024

Onderwerp: definitief advies inzake integratie faculteiten FGW FRT FSW

Inleiding

Op 5 juli 2024 heeft de ondernemingsraad een adviesaanvraag voorgelegd gekregen met betrekking tot het voorgenomen besluit om per 1 januari 2025 de faculteiten Geesteswetenschappen (FGW), Religie & Theologie (FRT) en Sociale Wetenschappen (FSW) samen te voegen tot één faculteit. Het betreft hier een belangrijke wijziging in de organisatie van de VU en brengt een belangrijke wijziging in de verdeling van bevoegdheden met zich mee, in de zin van art. 25 lid 1 sub e WOR.

De ondernemingsraad neemt als uitgangspunt dat het College van Bestuur bestuurt. De verantwoordelijkheid voor het te nemen besluit ligt dan ook bij het College. De ondernemingsraad heeft hierin een adviesrol. Om deze adviesrol goed te kunnen vervullen is het van belang dat de ondernemingsraad goed begrijpt welke beweegredenen er aan het te nemen besluit ten grondslag liggen en dat die beweegredenen ook objectief toetsbaar zijn. De ondernemingsraad neemt vervolgens in ogenschouw de gevolgen voor de organisatie, de medewerkers en de medezeggenschap.

De ondernemingsraad heeft verder kennisgenomen van het feit dat instemming zal worden gevraagd aan de universitaire Gezamenlijke Vergadering voor de wijzigingen in het bestuursreglement. Deze wijziging van het reglement is noodzakelijk om de voorgenomen fusie van de drie faculteiten door te voeren. Wijziging van het bestuursreglement kan pas aan de orde komen nadat het adviestraject met de ondernemingsraad is afgerond. De Gezamenlijke Vergadering heeft daarbij een instemmingsrecht.

Proces

In aanloop naar deze adviesaanvraag is de ondernemingsraad in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over een verkenningsopdracht. De adviesaanvraag over deze opdracht is verstrekt op 19 september 2023. Over het voornemen om een verkenning uit te voeren is in

de overlegvergadering van 15 november 2023 van gedachten gewisseld. Het advies is op 24 november 2023 uitgebracht. De ondernemingsraad heeft ook kennis genomen van het rapport van de verkenner d.d. 25 maart 2024, alsook van de oplegger van het College van Bestuur d.d. 8 april 2024. Daarnaast is de stand van zaken, in aanloop naar de adviesaanvraag nog besproken in overlegvergaderingen van 24 april 2024 en 29 mei 2024.

Na ontvangst van de adviesaanvraag heeft de ondernemingsraad overleg gevoerd op 10 juli 2024 alsmede een lijst met vragen geformuleerd. Deze vragen zijn op vrijdag 4 oktober 2024 beantwoord.

Lijst met data en documenten

Bij dit advies gaat de ondernemingsraad uit van de volgende documenten (op volgorde van datum:

19.09.2023	Adviesaanvraag verkenningsoopdracht
15.11.2023	Overlegvergadering
24.11.2023	Advies verkenningsoopdracht
24.11.2023	Besluit verkenningsoopdracht
24.01.2024	Overlegvergadering over de verkenningsoopdracht
09.04.2024	Oplegger CvB inzake denkrichting over het Rapport verkenner en het rapport zelf d.d. 25.03.2024
17.04.2024	Commissie P&O
24.04.2024	Overlegvergadering stand van zaken
29.05.2024	Overlegvergadering
26.06.2024	Overlegvergadering
05.07.2024	Adviesaanvraag

Beoordeling beweegredenen voorgenomen besluit

De ondernemingsraad leidt uit de adviesaanvraag af dat er drie beweegredenen zijn¹:

Inhoudelijk begrijpt de ondernemingsraad dat het CvB voor onze universiteit graag wil investeren in een stevigere 'begeleidings-filosofie': een oriëntatie op waarden, duiding van betekenis en het aanmoedigen van wereldburgerschap als begeleidende principes bij de verdere vertechnologisering van de maatschappij. Dat is waar de VU sterk in is: het is onze oorsprong en ons fundament. Het CvB wil met het dichterbij elkaar brengen van de onderwijs-, onderzoeks- en valorisatieactiviteiten van de drie faculteiten focus & massa aanbrengen en een inspirerende impuls geven aan diverse thema's die aandacht behoeven.

Bedrijfsmatig biedt de integratie de mogelijkheid om de faculteit minder kwetsbaar te maken voor (financiële) fluctuaties en om de expertises in de ondersteuning van de faculteit te bundelen. Daar is een aantal zorgelijke nationale ontwikkelingen bijgekomen: tegenvallende referentieramingen, overheidsbeleid dat gericht is op het terugdringen van internationale studentenaantallen en verwachte bezuinigingen binnen de kennissector. De meerjarenbegrotingen van de drie kleinste faculteiten zullen daarmee volgens het CvB aanzienlijk onder druk komen te staan. Dit vergroot derhalve het belang van het bedrijfsmatige perspectief op de integratie van juist deze drie faculteiten.

Bestuurlijk gezien zijn de drie genoemde faculteiten volgens het CvB ten opzichte van de andere faculteiten binnen de VU klein en minder robuust te noemen. Dat maakt de bestuurbaarheid van de VU als geheel ingewikkelder en deze faculteiten kwetsbaar.

Zoals reeds in de inleiding is aangegeven, is het van belang dat de ondernemingsraad goed begrijpt welke beweegredenen er aan het te nemen besluit ten grondslag liggen en dat die beweegredenen ook objectief toetsbaar zijn. De ondernemingsraad stelt vast, na kennisneming van de beweegredenen en de antwoorden op de gestelde vragen dat met name de beweegredenen op het gebied van de inhoud en de bestuurbaarheid weinig overtuigend overkomen. Hierbij speelt onder meer een rol dat de ondernemingsraad in zijn advies over de aanstelling van de verkenner heeft aangegeven dat bij de te verstrekken opdracht verkenning rekening te houden met:

¹ Adviesaanvraag organisatiewijziging faculteiten d.d 5 juli 2024 p. 1-3

- de verschillende uitkomsten en scenario's;
- het behoud van de identiteit van de verschillende eenheden;
- de win-win-win situatie voor de drie faculteiten

In het daaropvolgende besluit is aan de ondernemingsraad bevestigd dat de verkenner kijken naar integratie van de faculteiten, maar ook naar andere uitkomsten als die aantoonbaar beter zijn voor de VU. In de bijgevoegde gewijzigde opdracht is destijds echter aangegeven dat handhaving van de 3 faculteiten "*geen gewenste uitkomst*" is. Hiermee is het College destijds reeds vooruitgelopen op een nog te nemen besluit, namelijk dat handhaving van 3 faculteiten ongewenst is. Daarop is in de overlegvergadering van 24 januari 2024 aangegeven vanuit het College dat de nul-optie uiteraard ook een optie is, maar die is voor het CvB niet gewenst. En de verkenning moet uitwijzen of dit het geval is. Uiteindelijk kan er ook besloten worden n.a.v. de verkenning om niets te doen. De verkenner hebben de opdracht tot een verkenning gekregen van mogelijke samenwerkingen en dat houdt in dat de nul-optie ook meegenomen kan worden, zo heeft het College bevestigd.

In het rapport van de verkenner is vastgesteld dat de andere (brede) universiteiten in Nederland, met uitzondering van Rijksuniversiteit Groningen (RUG), allemaal een kleiner aantal faculteiten hebben dan de VU. De brede universiteiten tellen 7 faculteiten, alleen RUG en VU hebben 9 faculteiten. Verder hebben de verkenner enkele opvallende zaken geconstateerd²:

1. Alle universiteiten hebben een faculteit Geesteswetenschappen of Letteren.
2. Vaak maakt theologie/religie onderdeel uit van een faculteit Geesteswetenschappen, maar dat is niet het geval bij VU, RUG, RU (Nijmegen) en Tilburg. Daar is religie/theologie een aparte faculteit.
3. Bij RUG en EUR is filosofie een aparte faculteit.
4. Alle universiteiten, behalve de VU, hebben de disciplines psychologie, pedagogiek, onderwijskunde en sociologie ondergebracht binnen dezelfde faculteit. Aan de VU zijn in 2015 de faculteit Psychologie & Pedagogiek en de faculteit Bewegingswetenschappen gefuseerd tot de faculteit Gedrag- en Bewegingswetenschappen (FGB).

² Rapport Verkenner 25 maart 2024 p. 10, 11

5. Bij geen van de universiteiten bestaat er een faculteit waarin behalve Geesteswetenschappen en Religie/Theologie ook Sociale Wetenschappen is geïntegreerd.

De ondernemingsraad leidt hieruit af dat er vele variëteiten bestaan en dat er geen sprake is van een algemeen aanvaarde indeling van faculteiten. Wel is duidelijk dat de door het College voorgestane combinatie op geen enkele andere universiteit in Nederland is doorgevoerd.

Uit het rapport van de verkenner dat aan de ondernemingsraad is verstrekt blijkt verder dat de drie door het College genoemde beweegredenen niet volledig worden onderschreven door de betrokkenen bij de 3 faculteiten³. Het eerste punt, **inhoudelijke** versterking van de disciplines, is voor de meeste gesprekspartners niet overtuigend als reden om een fusie te overwegen. Er wordt al veel samengewerkt met en tussen de betrokken faculteiten, maar ook in wisselende samenstelling met andere faculteiten. Men weet elkaar te vinden en bovendien beperkt de samenwerking zich niet tot deze drie faculteiten. Enkelen zien wel meer kansen voor interdisciplinaire samenwerking in het onderwijs (vakken/minoren), die makkelijker ontstaat als men elkaar vaker vanzelf tegenkomt. De tweede beweegreden, robuustere en efficiëntere **bedrijfsvoering**, lijkt door betrokkenen wel te worden onderschreven. Het derde punt (verbeteren **bestuurbaarheid**) wordt vanuit de faculteiten kennelijk maar meer als probleem van het College gezien. De kracht van de SSH-raad wordt desgevraagd wel onderschreven.

Uit het rapport van de verkenner valt derhalve af te leiden dat de inhoudelijke en bestuurlijke beweegredenen door de faculteiten niet als zodanig worden herkend. Opvallend is dat deze constatering van de verkenner over de beweegredenen verder geen aanleiding is geweest voor het College om die beweegredenen nog eens nader te bezien. Zo heeft het College in de toelichting bij het in ontvangst nemen van het advies van de verkenner gemeend de beweegredenen onveranderd te laten zonder enige nadere toelichting⁴. Ook in de voorliggende adviesaanvraag zijn de drie beweegredenen zonder nadere motivering of onderbouwing als grondslag voor de integratie van de 3 faculteiten gehanteerd. Dit is voor de ondernemingsraad dan ook reden geweest om in het overleg over de adviesaanvraag nog eens nader te informeren voor welk probleem de voorgenomen integratie nu een oplossing is. De ondernemingsraad heeft daarbij helaas moeten constateren dat een inhoudelijke discussie

³ Rapport Verkenner 25 maart 2024 p. 13

⁴ Toelichting bij in ontvangstnemen advies Verkenning integratie faculteiten FGW, FRT en FSW door College van bestuur d.d. 9 april 2024

hierover niet goed mogelijk is gebleken. Het lijkt er sterk op dat het inhoudelijke argument meer gevoelsmatig is dan dat hier een objectieve onderbouwing aan te grondslag ligt. Hetzelfde lijkt het geval bij het argument over de bestuurbaarheid van de universiteit.

De ondernemingsraad kan ook niet anders dan constateren dat een fundamentele analyse over nut en noodzaak ontbreekt. In plaats daarvan hebben zowel het College als de verkenner en vervolgens ook de werkgroep 3F zich direct gericht op de beste wijze waarop die integratie dient plaats te vinden. Met een dergelijke “dunne” grondslag voor integratie meent de ondernemingsraad dat het College een zeer grote verantwoordelijkheid op zich laadt voor het welslagen van de voorgestane integratie. Nu nut en noodzaak meer uit lijkt te gaan van een wens (nice to have) dan van een aperte noodzaak (need to have) hecht de ondernemingsraad sterk aan de randvoorwaarden voor het welslagen van die integratie.

Uitgangspunten voor het welslagen van de integratie

De ondernemingsraad hanteert bij de beoordeling of de integratie een kans van slagen heeft de volgende 4 uitgangspunten:

1. Draagvlak organisatie
2. Solide businesscase
3. Goede governance structuur
4. Haalbare implementatie

Draagvlak organisatie

Waar het gaat om draagvlak hecht de ondernemingsraad eraan dat de nieuwe structuur op voldoende steun kan rekenen bij de medewerkers, zowel waar het gaat om het wetenschappelijk personeel als het ondersteunend personeel. Zij zullen immers de organisatie moeten “dragen”. Daarnaast dient ook voldoende draagvlak te bestaan bij de studenten.

Van belang is dat in het rapport van de verkenner d.d. 25 maart 2024 nadrukkelijk is geconcludeerd dat het niet voor de hand ligt verder uitwerking te zoeken van een fusiemodel waarbij de 3 faculteiten opgaan in één nieuwe faculteit met een faculteitsbestuur en direct daaronder de 10 afdelingen. Hiervoor ontbreekt het draagvlak⁵. Verlies aan

⁵ Rapport Verkenner 25 maart 2024 p. 14

identiteit/zichtbaarheid en autonomie is hierbij de grootste zorg. Dit wordt het sterkst gevoeld bij FRT, ook met het oog op hun internationale positie. Nu zijn zij met name voor fondsen, aantrekken van studenten en PhD's voor een belangrijk deel afhankelijk van hun (inter)nationale positie. De seminars onderschrijven dat en de VU Vereniging wijst hier ook op. De seminars hebben ook gewezen op het belang dat zij hechten aan het opleiden van ambtsdragers in academische context. Men is beducht voor de beweging die in UL (Leiden), UU (Utrecht) en UvA (Amsterdam) heeft plaatsgevonden. Daar is Theologie verdwenen en is alleen Religiewetenschappen over gebleven.

De verkenner hebben vervolgens geconstateerd dat de drie door het College geformuleerde punten het beste tot hun recht komen in het zogenaamde 3-'Schools' model waarin de afdelingen van de huidige faculteiten geclusterd worden in 3 'Schools' die rechtstreeks onder het nieuwe faculteitsbestuur hangen. In de 'Schools' wordt de uitvoering van het onderwijs en onderzoek gerealiseerd, terwijl het merendeel van de bedrijfsvoering in dit model op centraal niveau wordt ondergebracht. De verkenner zien daarbij de 'Schools' in eerste instantie als clusters van de huidige afdelingen, met wetenschappelijk personeel dat onderwijs uitvoert, onderzoek en valorisatie verricht. De 'Schools' zijn bij uitstek de plek waar de wetenschappers zich thuis voelen en disciplinair zichtbaar zijn naar binnen en naar buiten. Het 'Schoolhoofd' is de 'linking pin' tussen de afdelingshoofden en het overkoepelende faculteitsbestuur. Uiteraard is verdere uitwerking vereist van de taken en verantwoordelijkheden van zowel het 'Schoolhoofd' als van de nieuwe decaan en het nieuwe faculteitsbestuur. De verkenner hebben geconstateerd dat binnen de opdracht van het College dit alternatief op meer draagvlak kan rekenen dan de variant zonder Schools. Nochtans lijkt ook het draagvlak voor deze variant beperkt.

De ondernemingsraad heeft echter moeten constateren dat het model zoals voorgesteld door de verkenner sterkt afwijkt van het model dat thans in de adviesaanvraag is neergelegd. Het voorgestelde model neigt, ondanks het gebruik van "schools", sterk naar het model van één faculteit met afdelingen. Juist dit model had geen draagvlak. Daar waar in het door de verkenner voorgestelde model tegemoet was gekomen aan de wensen van de faculteiten over autonomie en identiteit, lijkt dit in het nieuwe model grotendeels verdwenen. De ondernemingsraad onderkent dat wellicht voor (een deel van) het wetenschappelijk personeel de integratie op weinig weerstand zal stuiten nu zij met name verbonden zijn aan de verschillende afdelingen die zullen blijven bestaan. Voor het ondersteunend personeel ligt dit echter anders. De organisatorische integratie en samenvoeging van diensten met nieuwe

leidinggevend en collega's van faculteiten met een andere werkwijze en cultuur vergt een zorgvuldige aanpak. In de adviesaanvraag en het bijbehorende vervolgrapport ***Vorming Faculteit der Sociale en Geesteswetenschappen*** zoals opgesteld door de werkgroep 3F wordt dit alles verschoven naar de toekomst. Een goed plan van aanpak met bijbehorend cultuurprogramma zal in de visie van de ondernemingsraad het draagvlak voor de integratie kunnen verbeteren.

Voor de ondernemingsraad is hierbij ook van belang dat er voldoende draagvlak is bij seminars. De seminars kunnen immers besluiten hun opleiding elders te beleggen. Op dit moment heeft de ondernemingsraad op basis van de verkregen informatie onvoldoende vertrouwen dat er voldoende draagvlak is. Dat is risicovol omdat de seminars ook bijdragen aan de financiering. Ook is het de ondernemingsraad inmiddels gebleken dat juist de studenten van FRT sterk hechten aan een eigen facultaire organisatie. Zoals al eerder in het advies vermeld is er naast de VU ook in Nijmegen, Tilburg en Groningen sprake van een eigen faculteit voor Religie en Theologie.

De ondernemingsraad vraagt juist aandacht voor de positie FRT nu de naam van de nieuwe faculteit iedere verwijzing naar Religie en Theologie ontbeert. Juist bij de VU waar aan Religie en Theologie een groot belang wordt gehecht vanwege de grondslag van de VU verwacht de ondernemingsraad dat het opnemen van termen zoals Religie en/of Theologie in de faculteitsbenaming in positieve zin zal kunnen bijdragen aan het draagvlak voor de integratie zowel intern als extern. Voor de ondernemingsraad is dit een belangrijk punt omdat het bijdraagt aan de zichtbaarheid van FRT.

Solide business case

De ondernemingsraad dient vanuit zijn adviesrol goed te begrijpen welke transitie er organisatorisch nu precies gaat plaatsvinden. Dat houdt in principe in dat de ondernemingsraad graag zou zien hoe de nu nog facultaire organisaties worden omgevormd tot één nieuwe facultaire organisatie met daarbij de organogrammen, mandaatstructuren en financieringsstromen. De ondernemingsraad kan hier geen genoegen nemen met de mededeling dat er organisatorisch nauwelijks iets wijzigt en dat de integratie van de diensten naar de toekomst worden geschoven. Juist de bedrijfsmatige beweegredenen om over te gaan tot integratie verdient dan ook een gedegen uitwerking.

In het voorgenomen besluit is overigens ook opgenomen dat de twee afdelingen van de huidige faculteit Religie en Theologie in het nieuwe "School model" wordt teruggebracht naar

één afdeling. Hiervoor ontbreekt een onderbouwing. Ook is niet helder hoe de nieuwe afdelingsstructuur eruit gaat zien en wat de gevolgen zijn voor het personeel. Uit de beantwoording van de hierover gestelde vragen leidt de ondernemingsraad af dat deze besluitvorming geen verband houdt met de integratie. Echter zolang dit besluitvormingsproces inclusief het daarbij behorende medezeggenschapstraject niet is afgerond, dient uitgegaan te worden in het organogram van twee afdelingen. De ondernemingsraad ziet graag op dat punt een aangepast organogram tegemoet.

In het overleg van 24 april 2024 zijn ook zorgen gedeeld over de zichtbaarheid naar buiten toe met name waar het gaat om de nieuwe studentenaanwas. Daarop is aangegeven dat er geen uitgebreid marktonderzoek is gedaan, maar wel zijn er voelsprietten uitgestoken. Toegezegd was dat het CvB zou proberen een data-gedreven gevoel proberen te krijgen over het effect op studenten. Dit kan bijdragen aan de onderbouwing van de business case.

Wat eveneens nog ontbreekt is een plan hoe de 3 Schools zich gaan profileren en welke investeringen in marketinguitingen daarvoor nodig zijn. De ondernemingsraad bespeurt in de adviesaanvraag en meer in het bijzonder het daaraan gehechte vervolgrapport een grote mate van vrijblijvendheid omtrent het daadwerkelijk inzetten van het 3- Schools model.

In het vervolgrapport (bijlage bij adviesaanvraag d.d. 5 juli 2024) heeft de werkgroep 3F aangegeven waar aan afgemeten kan worden dat de integratie van de drie faculteiten geslaagd is. Het heeft daarbij de volgende punten benoemd:

1. De faculteit is een plezierige werkplek voor huidige en toekomstige medewerkers van alle drie de oorspronkelijke faculteiten.
2. Alle binnen de drie faculteiten opererende disciplines hebben hun positie in het landelijk universitair veld aantoonbaar versterkt door een vergroting van het marktaandeel van de studenteninstroom en door een hogere aantrekkelijkheid voor wetenschappers en promovendi.
3. De nieuwe faculteit vertoont een stevige en discipline-omvattende exposure in alle aspecten van impact en valorisatie, o.a. levenslang ontwikkelen, beursaanvragen, 4e geldstroom, maatschappelijke innovatie, beleidsimpact, media impact.
4. De nieuwe faculteit vertoont een meerjarige financiële stabiliteit.

5. Binnen de nieuwe faculteit zijn er substantiële nieuwe interdisciplinaire initiatieven op het terrein van onderwijs, onderzoek en/of valorisatie.
6. De gemiddelde onderzoekstijd is vergroot o.a. door vermindering van inzet van wetenschappelijk personeel voor bestuurlijke taken.
7. Voor punten 1-6 worden passende evaluatiemethodes en momenten gevonden.

De doelen zoals hierboven verwoord zijn op zich zodanig dat niemand daar tegen kan zijn. Wat echter ontbreekt zijn meer concrete strategieën en maatregelen om die doelen te kunnen verwezenlijken. Ook een proces om die plannen te maken, inclusief evaluatie ontbreekt. Het blijft nu bij abstracte doelstellingen waarbij de nadere invulling wordt overgelaten aan het nieuwe faculteitsbestuur zonder enige tijdsdruk. Bij de uitwerking van de integratie mag men echter wat meer SMART⁶ doelstellingen verwachten. Zeker ook waar het gaat om de ontwikkeling van de Schools. Dit kan niet zondermeer worden doorgeschoven naar het nieuwe bestuur omdat de haalbaarheid van die doelen juist onderdeel is van de vraag of integratie van de drie faculteiten het beste alternatief is.

Goede governance structuur

De ondernemingsraad hecht veel waarde aan de wens vanuit de bestaande faculteiten met betrekking tot identiteit/zichtbaarheid en autonomie. Het voorgestelde model kan in theorie daarvoor dienen mits er sprake is van bestuurlijke borging. Hierbij speelt voor de ondernemingsraad ook een rol dat de verkenner hebben geconstateerd dat er in het geheel geen draagvlak bestaat voor een te vormen algemene faculteit met 10 afdelingen. De verkenner stellen in hun rapport een governance structuur voor met een faculteitsbestuur onder leiding van een decaan. Daarnaast kent men op "School" niveau een directeur. Omdat binnen de "School" het onderwijs en onderzoek plaatsvindt, ligt een wetenschappelijk profiel van de directeur voor de hand (hoogleraar of UHD). Omdat het bestuursreglement van de VU geen "Schools" kent, zal, volgens de verkenner, op dat punt het bestuursreglement moeten worden aangepast.

⁶ Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden

In het vervolgrapport is dit onderdeel echter losgelaten. Men kiest kennelijk voor Schools op basis van een informele samenwerking tussen de afdelingen⁷. Het gaat hier dus niet om bestuurlijke eenheden, maar om intellectuele domeinen. Het begrip School draagt met deze keuze op het oog wellicht bij aan zichtbaarheid, maar niet aan die van autonomie. Daar komt bij dat het nog maar de vraag is of deze wijze van profilering daadwerkelijk zal gaan gebeuren. De ondernemingsraad leidt in ieder geval uit het vervolgrapport⁸ af dat de School door de collega's van religiewetenschappen en theologie vaker in de profilering zal worden gebruikt dan de andere collega's dat met hun respectievelijke scholen zullen doen. Hiermee lijkt men op voorhand al afstand te nemen van het 3-schools model.

De ondernemingsraad is bezorgd over de gebrekkige juridische inbedding van het "3 Schools" model. Daar waar nu op faculteitsniveau beslissingen genomen kunnen worden, is dat bij de voorgenomen opzet van het "3 Schools model" niet mogelijk om als een School eigen beslissingen te kunnen en mogen nemen. Een faculteit bestaat uit afdelingen met een bestuur. Het School model heeft wel afdelingen maar geen bestuurlijke bevoegdheden. Onder die omstandigheden lijkt het de ondernemingsraad lastig om een eigen "gezicht" naar buiten toe te realiseren omdat bestuurlijk over de Schools heen wordt bestuurd. Dat raakt niet alleen de autonomie, maar uiteindelijk ook de zichtbaarheid. De ondernemingsraad begrijpt uit de beantwoording van de vragen dat deze keuze is gemaakt omdat men geen extra bestuurslaag wil. Dat is op zich te begrijpen, maar de keuze brengt mee dat de "School" dan verwordt tot een marketing term terwijl onderliggend toch gekozen wordt voor het bestuursmodel waarvan de verkenner eerder hebben geconstateerd dat daarvoor geen draagvlak was.

Voor wat betreft de School Religion & Theology is er het voornemen om deze in te bedden in het bestuursreglement waardoor het nog te vormen faculteitsbestuur niet bevoegd zal zijn om deze op te heffen. Voor wat betreft de andere twee "Schools" is dat wel echter het geval. De ondernemingsraad vreest dat deze vorm van "bevoordeling" tot gebrek aan draagvlak bij de andere twee faculteiten leidt.

Het ter advies voorgelegde voornemen van het College van Bestuur raakt ook aan de facultaire medezeggenschap van de medewerkers. De inrichting van de facultaire medezeggenschap is een aangelegenheid van de Ondernemingsraad. De uiteindelijke vormgeving van de medezeggenschap hangt mede af van de uiteindelijk gekozen route voor deze operatie.

⁷ Rapport "Vorming Faculteit der Sociale en Geesteswetenschappen" d.d 28 juni 2024, p. 8

⁸ Rapport "Vorming Faculteit der Sociale en Geesteswetenschappen" d.d 28 juni 2024, p. 6

Daarom bevat dit advies geen advies m.b.t. de inrichting van de facultaire medezeggenschap, maar komt de ondernemingsraad in een latere fase met een voorstel.

Waar behoud van identiteit en autonomie van de onderdelen een belangrijke ambitie zou moeten zijn, meent de ondernemingsraad dat de governance van een fusiefaculteit (de interne verdeling van zeggenschap, bijvoorbeeld ook op Schoolniveau) zo zou moeten zijn ingericht dat de medezeggenschapsstructuur daar goed bij aan kan sluiten.

Het verdient aanbeveling om bij de start van de nieuwe faculteit ook direct een voorlopig faculteitsreglement te hanteren waarin ook de structuur en werkwijze van de Schools is uitgewerkt. Het voorstel tot wijziging van het bestuursreglement biedt die mogelijkheid immers. Uiteraard kan een faculteitsbestuur vervolgens, langs de gebruikelijke weg overgaan tot doorvoeren van wijzigingen. De ondernemingsraad meent dat in dit geval de universitaire Gemeenschappelijke Vergadering vooraf ook instemming dient te verlenen over de vaststelling van het nieuwe voorlopige faculteitsreglement.

In dit kader is ook van belang dat de School voor Religie en Theologie een eigen inbedding krijgt in het universitaire bestuursreglement. De ondernemingsraad heeft meerdere keren gevraagd waarom de verkenner niet de optie voor een afzonderlijke faculteit Religie en Theologie hebben onderzocht. Hiermee voorkom je onduidelijkheid over de positie van de wetenschappelijk directeur die enerzijds wel bevoegd lijkt de School te vertegenwoordigen, maar de vraag blijft toch in hoeverre deze zelfstandig beslissingen ten behoeve van de School kan nemen. Mocht men toch voor deze route willen blijven gaan dan ligt het voor de hand om de bevoegdheden van de wetenschappelijk directeur òf in het faculteitsreglement te borgen dat alleen met instemming van het College van Bestuur wijzigingen kunnen worden aangebracht, òf die bevoegdheden verder uit te werken in het bestuursreglement.

Haalbare implementatie

De ondernemingsraad begrijpt dat het uitgangspunt is dat op 1 januari 2025 de samenvoeging onder één faculteitsbestuur is gerealiseerd. De inrichting van interne processen, het personeelsbeleid en de financiële bedrijfsvoering wijzigen in eerste instantie niet. Dat geldt ook voor de ondersteuning en andere organisatieonderdelen, zoals onderwijsbureaus etc. Ze gaan één op één over naar de nieuwe faculteit. Het nieuwe faculteitsbestuur moet de kans krijgen om wetenschappelijke afdelingen van de drie huidige faculteiten te leren kennen en op

basis van gesprekken met medewerkers solide keuzes voor de toekomst te maken⁹. Zoals eerder aangegeven onder het punt ***Solide business case*** acht de ondernemingsraad dit veel te vrijblijvend. Het kan niet zo zijn dat de faculteit eerst gevormd gaat worden op basis van vage doelstellingen en dat men pas daarna gaat bekijken *hoe* men met elkaar gaat werken. Bij vage doelstellingen stelt de ondernemingsraad stringente eisen aan de wijze waarop er samengewerkt gaat worden neer te leggen in het nieuwe faculteitsreglement. Hierbij geldt ook dat een regeling moet worden ontworpen waarin de onderlinge solidariteit tussen de Schools wordt geborgd om het bestaansrecht van alle drie de Schools te verzekeren. Zo kent bijvoorbeeld de BETA faculteit een commissie die de allocatie van financiële mee- en tegenvallers bespreekt.

Deze transitie vergt tijd. Ook bij eerdere veranderingsprocessen (MARS) heeft de ondernemingsraad ervaren dat een te snelle transitie voor uitvoeringsproblemen kan zorgen. In het verkenner rapport is ook aandacht voor de implementatie. Men heeft daarbij gekeken naar eerdere fusietrajecten, met name de vorming van de faculteit Gedrag en Bewegingswetenschappen (2015) en de vorming van BETA (2017). De verkenner verwijzen ook naar geleerde lessen:

- a. Ga niet te snel. Markeer het besluit maar neem de tijd voor de uitwerking en harmonisering.
- b. Overweeg een bouwteam of kwartiermakersfase in te stellen en zorg ervoor dat alle oorspronkelijke faculteiten zijn vertegenwoordigd in het eerste faculteitsbestuur.

De ondernemingsraad wijst erop dat het academisch jaar net is begonnen. De ondernemingsraad is bezorgd dat het verbouwen van faculteiten gedurende de looptijd van het academisch jaar leidt tot uitvoeringsproblemen. Gelet op het advies van de verkenner ligt het wellicht voor de hand om wel een besluit te nemen, maar de ingangsdatum van de nieuw te vormen faculteit te verplaatsen naar de zomer van 2025. Een interfacultair bouwteam kan dan alle voorbereidingen treffen. Hierbij kan worden gedacht aan het aanstellen van een kwartiermaker (de beoogd decaan) die verdere voorbereidingen treft om de integratie in samenspraak met een nieuw te vormen commissie vanuit de ondernemingsraad waarin de huidige ODC's vertegenwoordigd zijn.

⁹ Rapport "Vorming Faculteit der Sociale en Geesteswetenschappen" d.d. 28 juni 2024, p. 7

Advies

Al met al meent de ondernemingsraad dat de beweegredenen om te komen tot integratie van de drie faculteiten het voorgenomen besluit niet kunnen dragen. Daar waar het College de aanbevelingen van de verkenner eerst heeft omarmd, komt deze daar nu op terug. Gelet op het op dit moment beperkte draagvlak voor de integratie bij de medewerkers en studenten van de drie faculteiten is een meer concrete aanpak met heldere tijdlijnen nodig. De plannen zijn te vaag en een heldere businesscase ontbreekt. De ondernemingsraad adviseert dan ook om de integratieplannen grondiger uit te werken en te voorzien van SMART doelstellingen. De ondernemingsraad hecht eraan dat hij niet van zins is om de integratie koste wat kost tegen te houden. Wel stelt hij concrete voorwaarden met het doel de kans op het welslagen van de integratie te maximaliseren.

Om de integratie een kans van slagen te bieden stelt de ondernemingsraad de volgende voorwaarden om door te gaan met het integratieproces:

1. De naam Theologie en Religie dient terug te komen in de naam van de nieuwe faculteit (bijvoorbeeld: *Social Sciences, Humanities, Religion & Theology*).
2. Aantoonbaar commitment van de seminaries aan de vorming van de nieuwe faculteit. Het liefst in de vorm van nieuwe overeenkomsten.
3. Ingangsdatum nieuwe faculteit uitstellen richting augustus 2025 of zoveel eerder of later als de voorbereidingshandelingen zijn afgerond.
4. Overeenstemming over de inhoud van het nieuwe faculteitsreglement.
5. Aanstellen kwartiermaker (beoogd decaan) met de volgende voorbereidende taken:
 - a. Opstellen concept faculteitsreglement in samenspraak met de medezeggenschap;
 - b. Uitwerken plannen Schools;
 - c. Voorbereiding nieuwe inrichting gezamenlijke diensten;
 - d. Opstellen harmonisatie agenda;
 - e. Balans aanbrengen tussen cultuur van de nieuwe faculteit en het behoud van de identiteit van de drie schools.

Indien het College zich in deze voorwaarden kan vinden, kan een volgend tijdspad wellicht worden doorlopen:

1. Definitief advies ondernemingsraad
2. Besluit College tot fusie met overneming voorwaarden inhoudende:

- a. Tijdpad richting vorming nieuwe faculteit met ingangsdatum 1 augustus 2025
- b. Aanstelling kwartiermaker (beoogd decaan) m.i.v. 1 januari 2025
- 3. Vaststelling nieuw faculteitsreglement na instemming
- 4. Wijziging bestuursreglement na instemming door GV

De periode tussen stap 2 en de stappen 3 en 4 dient te worden gebruikt voor de voorbereidingen van de daadwerkelijke start van de nieuwe faculteit. Gedurende deze periode wenst de ondernemingsraad maandelijks te worden geïnformeerd over de voortgang.

Dit is ons advies.

De ondernemingsraad wijst erop dat, als u een besluit neemt dat afwijkt van het advies, er een opschortingstermijn geldt van één maand vanaf het moment dat de ondernemingsraad kennis heeft genomen van uw besluit. Dat is zo bepaald in art. 25 lid 6 van de WOR. Gedurende die periode mogen geen verdere uitvoeringshandelingen worden verricht. De universitaire Gezamenlijke Vergadering kan in die periode dan ook niet om instemming worden gevraagd om het bestuursreglement te mogen wijzigen. Deze maand kan de Ondernemingsraad gebruiken om te overwegen of beroep tegen het besluit moet worden ingesteld bij de Ondernemingskamer.

De Ondernemingsraad ontvangt graag schriftelijk uw definitieve besluit waarin u aangeeft of en in hoeverre u het advies van de Ondernemingsraad overneemt.

Wij wachten uw besluit in deze af.

Met vriendelijke groet,

Dr. Marius Rietdijk
Voorzitter Ondernemingsraad